

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลหาดเสี้ยว
ปี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐
ฉบับทบทวน

สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ระบบการส่งเสริมการเกษตรในปัจจุบัน จะสนับสนุนให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาการผลิต การตลาดตลอดจนการพัฒนาตนเองของเกษตรกร ให้สอดคล้องกับสภาพทางชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง แผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ จึงให้เกษตรกรเป็นผู้กำหนดแนวทางพัฒนาของตนเอง ในการดำเนินงานครั้งนี้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ในการจัดเก็บข้อมูล จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาฉบับนี้คงเป็นประโยชน์แก่เกษตรกร พร้อมทั้งเป็นคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ใช้ปฏิบัติงานได้

นางสาวพรจิตรา จันทร์เจริญ
เลขานุการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลหาดเสี้ยว

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๒
สารบัญ	๓
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๔
๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๕
๑.๑.๒ อาณาเขต	๕
๑.๒.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๕
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๕
๑.๒.๑ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๗
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	๒๓
๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๒๓
๑.๓.๒ ฤดูกาล	๒๓
๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๒๓
๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๒๔
๑.๔ เส้นทางคมนาคม	๒๔
๑.๔.๑ เส้นทางคมนาคม	๒๔
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๒๕
๑.๕.๑ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๒๕
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๒๖
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๒๗
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๗
๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่	๒๗
๒.๑.๒ พื้นที่ตามเขตความเหมาะสม	๒๘
๒.๑.๓ เทคโนโลยีการผลิต	๒๙
๒.๑.๔ ปริมาณการผลิตและต้นทุนการผลิต	๓๑
๒.๑.๕ ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด แหล่งรับซื้อผลผลิต)	๓๓
๒.๒ สภาพปัญหา	๓๓
๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๓๕
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	๓๙
๓.๑.๑ แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี	๓๙
๓.๒ แผนการลงทุน	๔๐
๓.๓ แผนการปรับปรุงพื้นที่ฟูร์พยากร	๔๐

บทที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลหาดเสี้ยว เป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ตามถนนสวรรคโลก - ศรีสัชชนาลัย ระยะห่างจากจังหวัดสุโขทัย ประมาณ ๖๗ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๕๔๐ กิโลเมตร

๑.๑.๒ อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลป่าจี้
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหนองอ้อ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าชัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลสารจิตร

๑.๒.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

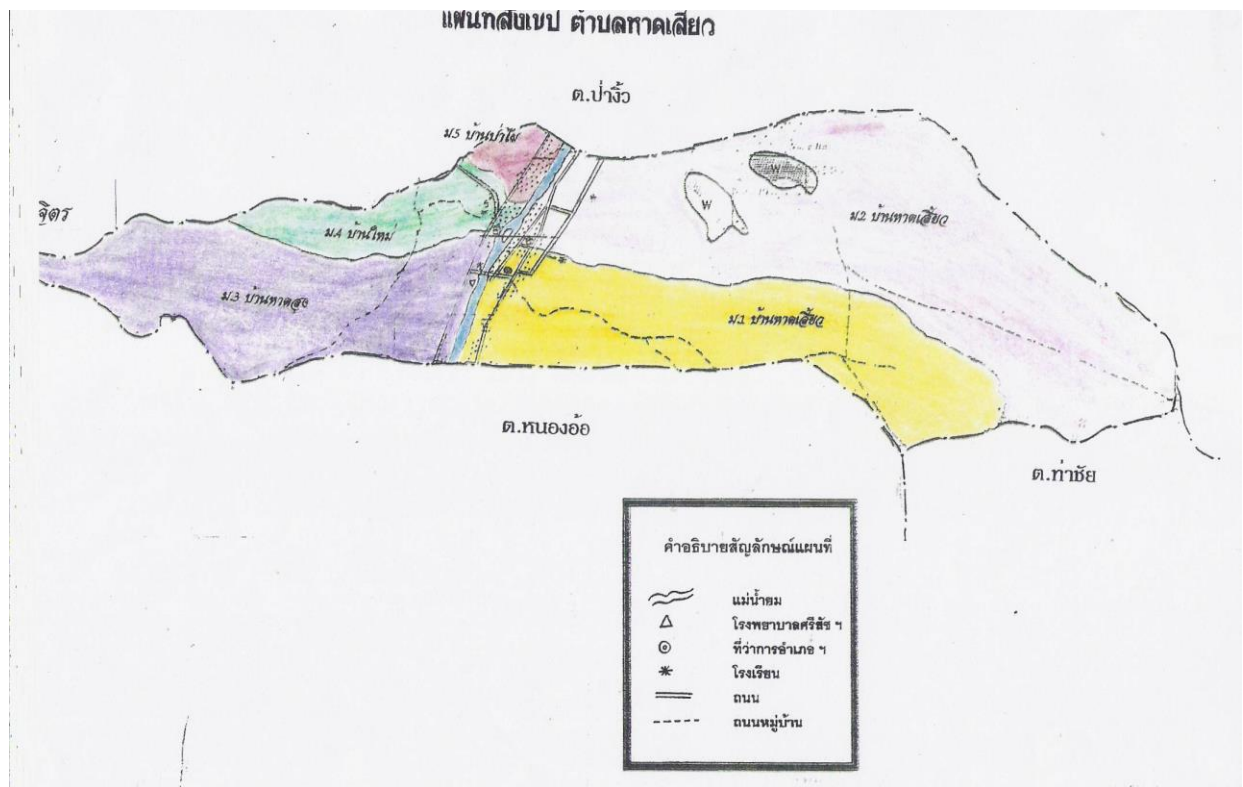
ตำบลหนองอ้อแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๕ หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
๑	บ้านหาดเสี้ยวใต้
๒	บ้านหาดเสี้ยวเหนือ
๓	บ้านหาดสูง
๔	บ้านใหม่
๕	บ้านป่าไผ่

จำนวนประชากรและครัวเรือน

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร			ครัวเรือนเกษตรกร (ตามทะเบียนบ้าน)
		ชาย	หญิง	รวม	
หมู่ที่ ๑ หาดเสี้ยวใต้	๑๓๗๓	๑,๑๑๔	๑,๒๒๔	๒,๓๓๘	๕๗
หมู่ที่ ๒ หาดเสี้ยวเหนือ	๑,๓๕๕	๙๑๑	๑,๐๓๒	๑,๙๔๓	๖๔
หมู่ที่ ๓ หาดสูง	๓๙๘	๔๒๑	๕๑๖	๙๓๗	๕๓
หมู่ที่ ๔ บ้านใหม่	๒๐๖	๒๔๒	๒๙๐	๕๓๒	๓๒
หมู่ที่ ๕ ป่าไผ่	๑๑๖	๑๗๖	๑๖๒	๓๓๘	๒๙
รวม	๓,๔๔๘	๒,๘๖๔	๓,๒๒๔	๖,๐๘๘	

(ที่มา : สถิติประชากรจากทะเบียนบ้าน อำเภอศรีสัชชนาลัย, ครัวเรือนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย)

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

พื้นที่ถือครอง

พื้นที่ของตำบลหาดเสี้ยวมีประมาณ ๒๓,๑๒๔ ไร่

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)
๑	๖,๔๐๖
๒	๗,๒๐๐
๓	๖,๙๗๕
๔	๑,๒๐๖
๕	๑,๓๓๗
รวม	๒๓,๑๒๔

ส่วนใหญ่ใช้ที่ดินสำหรับประกอบกิจการเกษตรกรรมและการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนอยู่อาศัย ประชากรอยู่กันหนาแน่นในเขตชุมชน พื้นที่บางส่วนประชากรใช้ที่ดินสำหรับก่อสร้างร้านค้าและอาคารพาณิชย์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- พื้นที่เกษตรกรรม	๓,๖๖๒	ไร่
- พื้นที่พักอาศัย	๘๐๐	ไร่
- พื้นที่พาณิชย์กรรม	๑๒๐	ไร่
- พื้นที่ตั้งสถานศึกษา	๘๐	ไร่
- พื้นที่ตั้งหน่วยงานของรัฐ	๗๗	ไร่

- สวนสาธารณะ/นันทนาการ ๑๐ ไร่
- พื้นที่ว่าง/พื้นที่ป่า อื่นๆ ๑๕,๐๔๔ ไร่

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลหาดเสี้ยวมีพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำยมไหลผ่านกลางพื้นที่ของตำบลหาดเสี้ยว ฉะนั้นตำบลหาดเสี้ยวจึงตั้งอยู่บนสองฝั่งของแม่น้ำยม และมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นภูเขาและเขตป่าร้อนชื้น

อุณหภูมิ

ปี		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๒๕๖๐	สูงสุด	๓๒.๑	๓๑.๔	๓๕.๔	๓๗.๐	๓๓.๘	๓๔.๑	๓๓.๖	๓๒.๙	๓๓.๔	๓๒.๙	๓๑.๑	๒๙.๕
	ต่ำสุด	๑๘.๙	๒๐.๗	๒๒.๙	๒๕.๖	๒๕.๐	๒๕.๔	๒๔.๙	๒๔.๖	๒๔.๗	๒๔.๔	๒๑.๙	๑๗.๗
๒๕๖๑	สูงสุด	๓๐.๓	๓๔.๒	๓๕.๑	๓๗.๔	๓๕.๓	๓๓.๓	๓๒.๙	๓๓.๕	๓๓.๘	๓๓.๔	๓๒.๑	๓๑.๕
	ต่ำสุด	๑๖.๕	๒๑.๖	๒๒.๘	๒๕.๙	๒๕.๕	๒๕.๒	๒๕.๓	๒๕.๐	๒๔.๙	๒๕.๔	๒๑.๔	๑๙.๗
๒๕๖๒	สูงสุด	๓๑.๖	๓๔.๗	๓๖.๘	๔๐.๒	๓๘.๙	๓๖.๘	๓๔.๕	๓๒.๗	๓๓.๑	๓๑.๕	๓๑.๘	๓๐.๖
	ต่ำสุด	๒๑.๖	๒๑.๙	๒๓.๓	๒๖.๐	๒๖.๘	๒๖.๒	๒๕.๖	๒๕.๐	๒๕.๒	๒๔.๖	๒๒.๔	๒๐.๘
๒๕๖๓	สูงสุด	๒๙.๗	๓๒.๘	๓๑.๐	๓๔.๑	๓๓.๕	๓๕.๔	๓๓.๘	๓๒.๘	๓๓.๔	๓๑.๓	๓๑.๕	๓๐.๔
	ต่ำสุด	๑๘.๘	๒๐.๕	๒๒.๐	๒๔.๒	๒๕.๓	๒๕.๑	๒๕.๓	๒๕.๑	๒๕.๔	๒๔.๒	๒๒.๒	๒๐.๕

ข้อมูลกลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินของตำบลหาดเสี้ยว โดยทั่วไปประกอบด้วยชุดดินจำนวน ๙ ชุดดิน ด้วยกันดังนี้ คือ กลุ่มชุดดินที่ ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๓๖, ๓๘, ๔๐, ๔๗ และ ๕๕

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพู มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ชั้นดินล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ การเกิดชั้นดานแน่นที่บดใต้ชั้นไถพรวน โดยเฉพาะในดินที่มีอินทรีย์วัตถุน้อย ทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก แต่สามารถปรับปรุงได้โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดินและมีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ ในระยะการไถเตรียมดินก่อนการปักดำข้าวหรืออาจจะมีการปลูกพืชตระกูลถั่ว เป็นปุ๋ยพืชสดโดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กิโลกรัม/ไร่ หว่านก่อนถึงฤดูทำนา

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีกระแสน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนา ห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ชีลื้อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำไม่ดี เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑-๒ ตัน/ไร่ ไถคลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๔ วันก่อนปลูกพืช ระยะปลูกและปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมป่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีกระแสน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการ

ระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินและมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแฉะถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ สีเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีเทาอ่อนหรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งพบศิลาแลงอ่อน สีแดงในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเกิดชั้นดานแน่นที่บีบอัดชั้นไภพรวน ทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก ต้องปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดิน มีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง และเพิ่มธาตุอาหารพืช

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์โดยไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวข้าว ปลูกพืชตระกูลถั่วในช่วงหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้วหมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสนแอฟริกัน หรือถั่วต่างๆ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่ อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินและมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะยอยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่ว

หรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปนดิน เมื่อสลายตัวจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

แก้ปัญหาความเป็นกรดของดิน โดยใส่ปูนในรูปต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือหินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำตามความต้องการปูนวิธีใส่ให้หว่านปูนให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์ม น้ำมัน ยางพารา)

เนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำไม่ดี เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วม การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อย โดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสามารถป้องกันการที่เข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียด เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบที่ถูกชะพามาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งมีการปรับพื้นที่ใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งช่วงนาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

สภาพพื้นที่บางแห่งมีความลาดเทเล็กน้อย ปรับกระทงนาให้สม่ำเสมอ ปัญหาดินเป็นกรดแก้ไขโดยใส่ปูนขาว หรือวัสดุปูนอย่างอื่น ตามความต้องการปูน ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและแน่นทึบ แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน เช่น ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือปุ๋ยพืชสด

พีชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพีชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พีช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพีชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพีชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังคงสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้มีน้ำแช่ขังถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพีช การปลูกพีชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ขี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพีช แล้วไถกลับไปในดิน เมื่อสลายตัวจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

แก้ปัญหาความเป็นกรดของดิน โดยใส่ปูนในรูปต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือหินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำตามความต้องการปูน วิธีใส่ให้หว่านปูนให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพีช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ต่ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างไม่ดี เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล กรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑ กิโลกรัม/หลุม หรือหว่านทั่วแปลงอัตรา ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ไถคลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพีช

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมป่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพีชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกันน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง

ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียด เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบ ที่ถูกชะพามาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบ ศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๖.๐ ดินล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งช่วงนาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์โดยไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวข้าว ปลูกพืชตระกูลถั่วในช่วงหลังเก็บเกี่ยวข้าว แล้วหมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสนแอฟริกัน หรือถั่วต่างๆ หรือมีการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่ อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้มีน้ำแช่ขังถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่ว

หรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น ชี้เลื่อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ต่ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างไม่ดี เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐-๒๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกั้นน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อย โดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้น้ำท่วมและมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๓๖

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียดที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินบนเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ส่วนดินล่างเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่ว สับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหาที่พบ ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย บริเวณที่มีความลาดชันสูง จะมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๐-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ด ถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และรองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูก ในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชัน จะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๘

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ที่มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของตะกอนในแต่ละช่วงเวลา บริเวณสันดินริมน้ำ หรือที่ราบตะกอนน้ำพา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีเทาและสีน้ำตาลในดินล่าง บางแห่งมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน ดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๘.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก สวนผลไม้ และเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ปัญหาที่พบ ได้แก่ น้ำท่วมบ้างปีในช่วงฤดูฝน อาจทำความเสียหายแก่พืชผลได้

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคั้่นนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ทำพำนัก หรือเขื่อนกันน้ำ เพื่อป้องกันน้ำท่วมป่า พร้อมทั้งจัดระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ เพาะปลูก หรือปรับระยะเวลาการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงช่วงน้ำท่วม ปรับปรุงบำรุงดินโดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบ

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และรองกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชัน จะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนปนทรายที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัดมาก ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง ป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย พืชที่ปลูกมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย บริเวณพื้นที่ลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ใช้วัสดุคลุมดิน เพื่อป้องกันเม็ดฝนกระแทกผิวดิน เตรียมดินขวางความลาดเท สร้างสิ่งกีดขวางทิศทางการไหลของน้ำผิวดิน เช่น คันดิน ร่องระบายน้ำ คันเบนน้ำ บ่อตกตะกอน ปลูกแถบหญ้า เช่น หญ้าแฝกสลับกับพืชที่ปลูกเป็นแถวขวางความลาดเท ปัญหาดินเป็นทรายค่อนข้างจัด และมีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดินเมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก ๕๐%

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินค่อนข้างเป็นทรายจึงกักเก็บน้ำไม่ได้ เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมปลูกและรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

เป็นกลุ่มชุดดินตื้นที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียด สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก ส่วนใหญ่พบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๗.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลและ ไม้ผลยืนต้น เช่น ข้าวโพด ข้าวไร่ ถั่วลิสง มะม่วง มะขามหวาน ยูคาลิปตัส สวนสัก

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินตื้น บริเวณที่ลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เตรียมดินขวางความลาดเท หรือทำแนวหญ้าแฝกขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อชะลอการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดิน และขุดบ่อดักตะกอน ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่าง และดินเก็บความชื้นไม่ค่อยอยู่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ไร่ละ ๑.๕-๒.๐ ตัน หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน หรือปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทูเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินตื้นถึงตื้นมาก และมีความลาดชันสูง เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

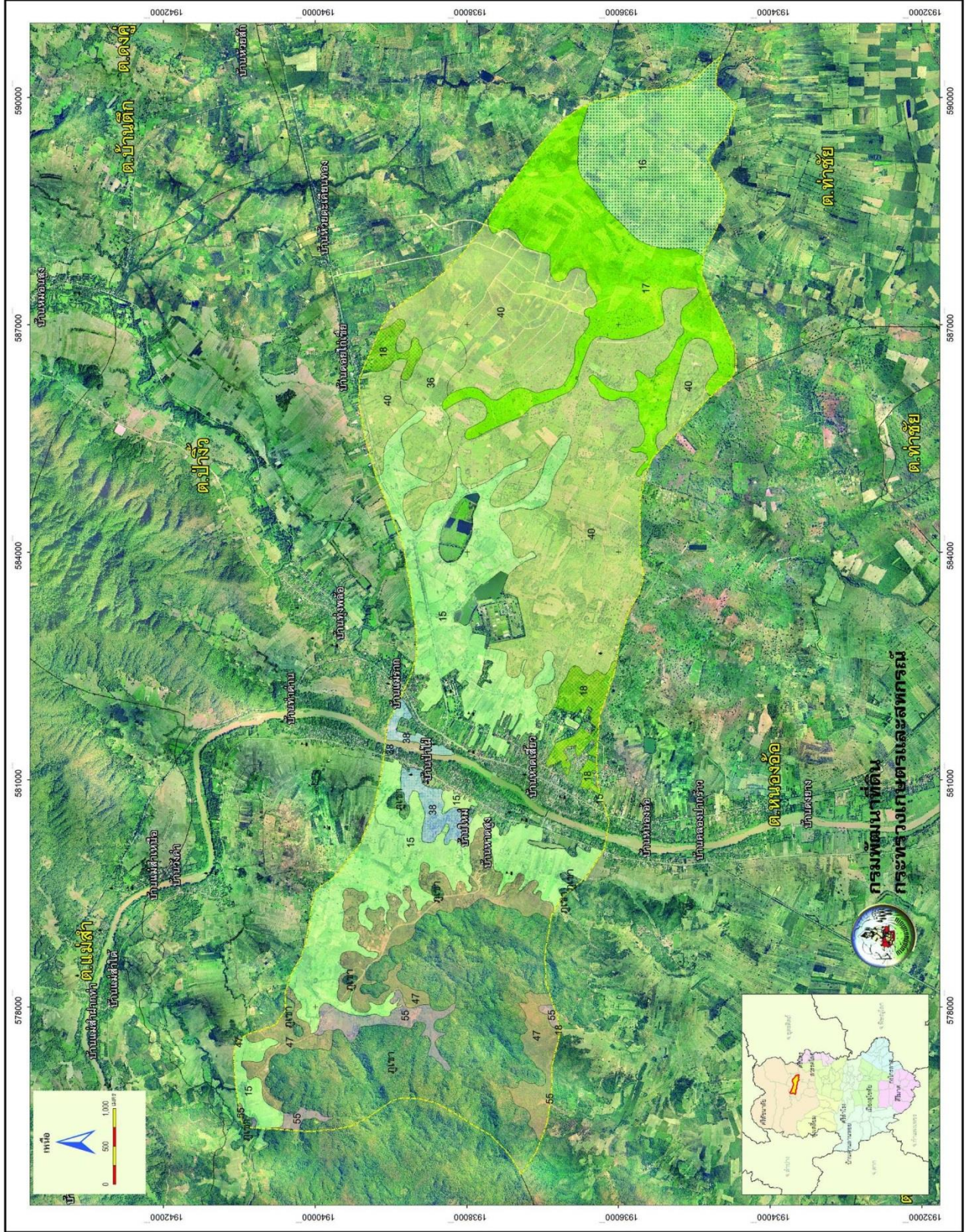
กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

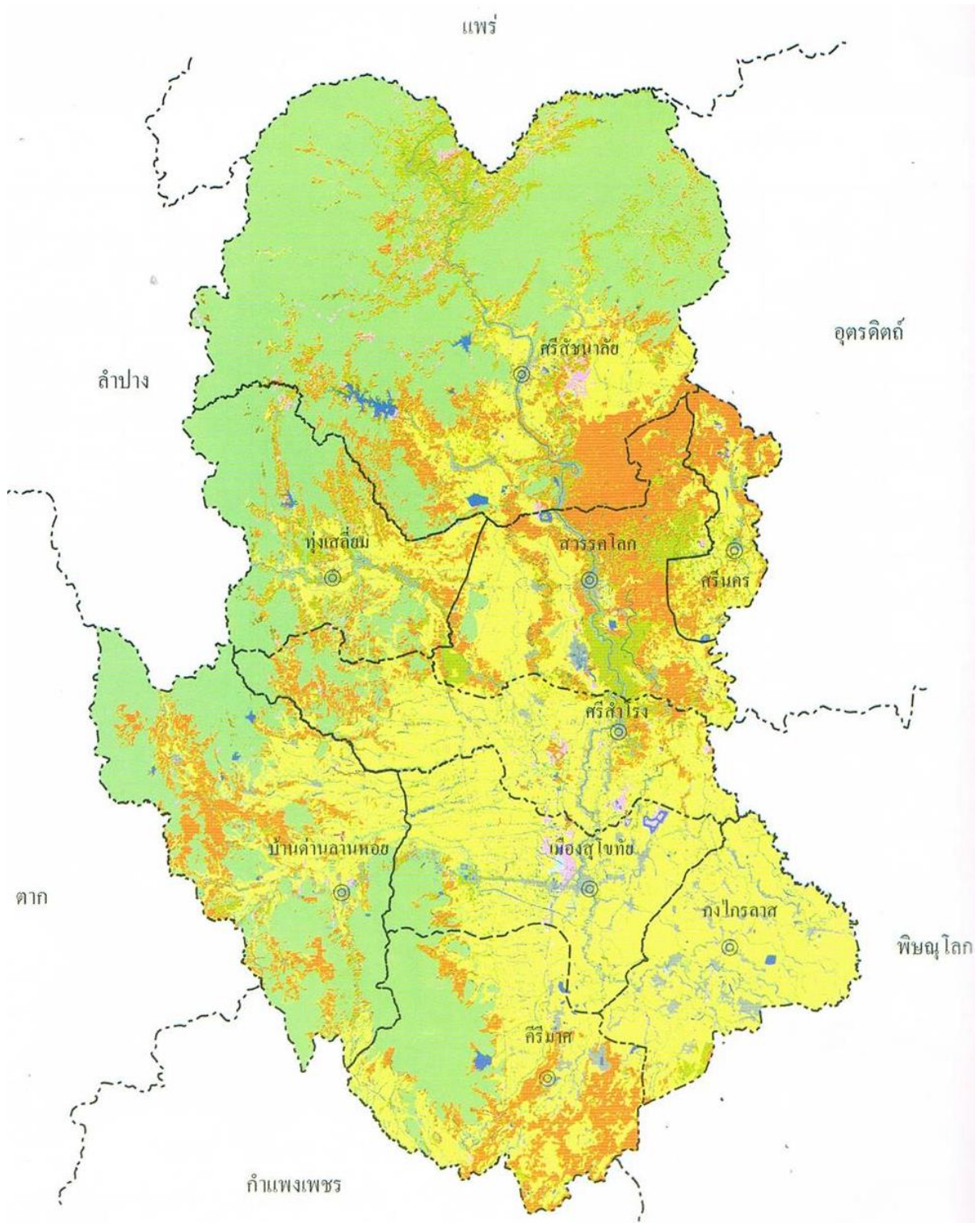
เป็นกลุ่มชุดดินลึกปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียดที่มีปูนปน สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินชั้นล่างลึกประมาณ ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตรจากผิวดิน จะพบชั้นหินพื้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่งมีก้อนปูนปน สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๘.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และไม้ผล

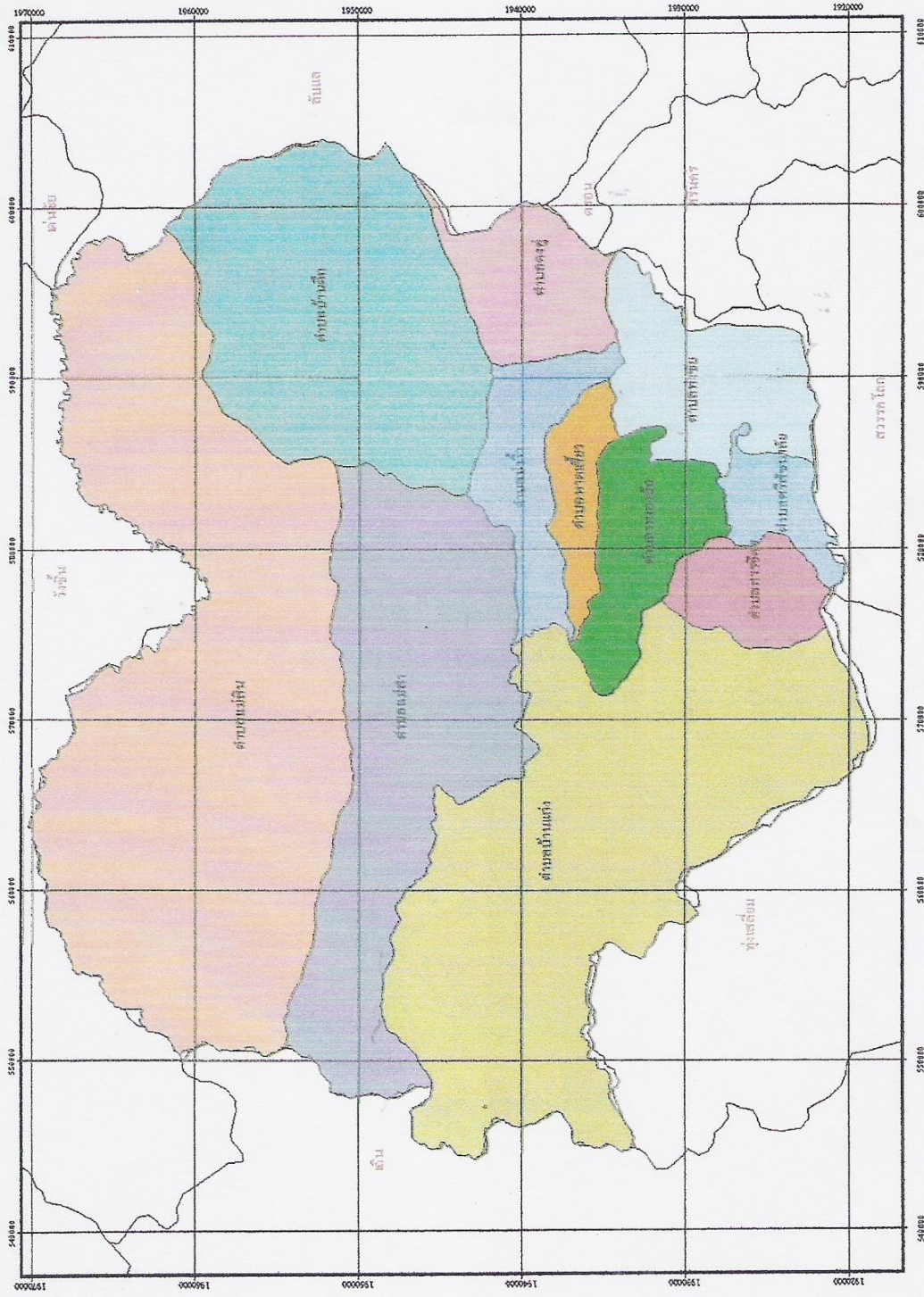
ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีโครงสร้างแน่นที่บยากต่อการไถของของรากพืช บริเวณลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายของดิน

ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

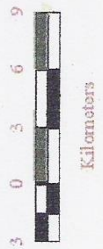
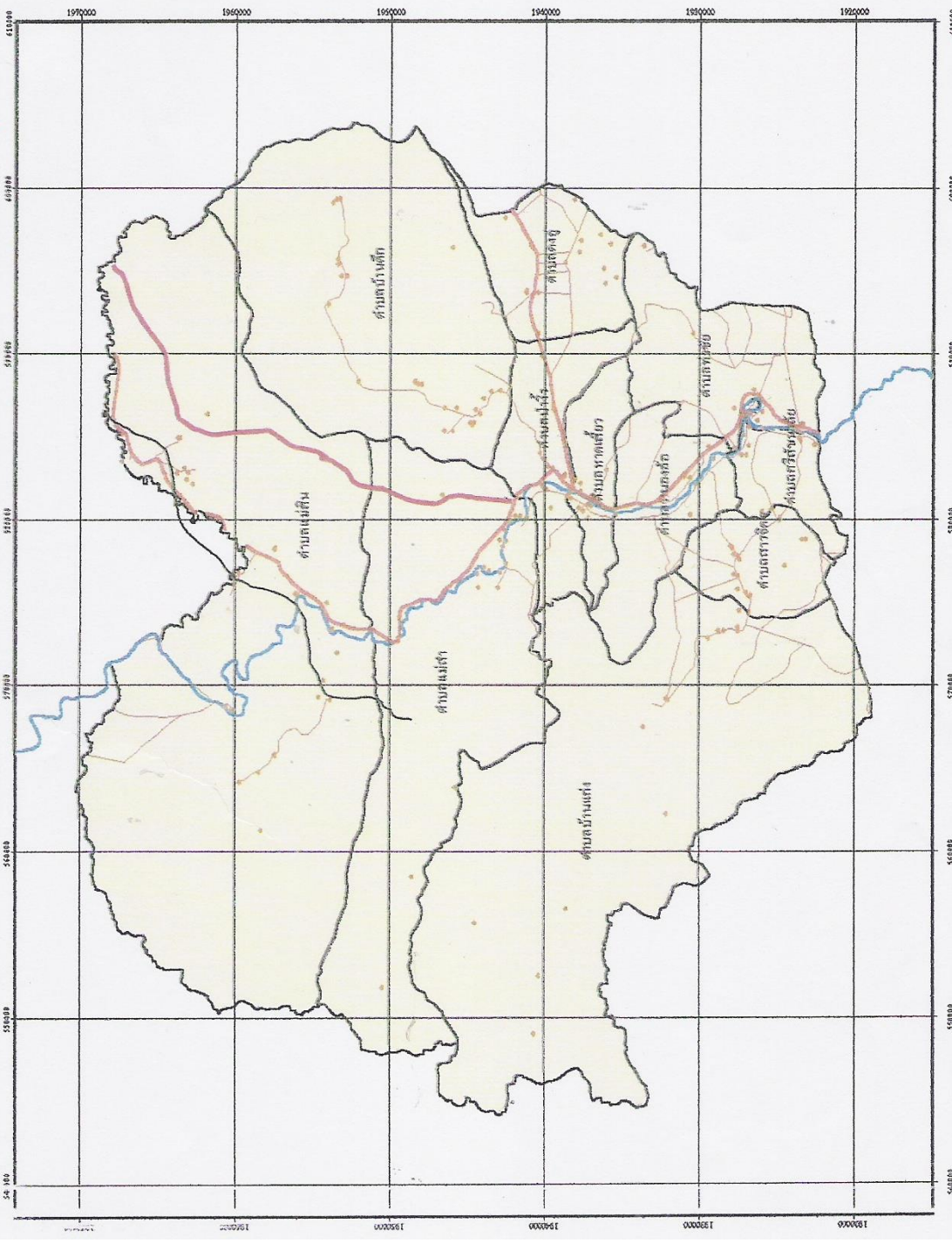

แผนที่ขอบเขตการปกครองระดับตำบล อำเภอศรีสะเกษ จ.สุโขทัย

แผนที่ที่ตั้งหมู่บ้านและเส้นทางคมนาคม อำเภอศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศของจังหวัดสุโขทัย ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ๒ ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วง ฤดูหนาว ทำให้จังหวัดสุโขทัยมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวล อากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดสุโขทัย มีฝนตกทั่วไป

๑.๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดสุโขทัย พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างของ ฤดูมรสุม อากาศโดยทั่วไปร้อนอบอ้าว เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นนระยะที่ลมมรสุม ตะวันตกเฉียง ใต้ซึ่งร้อนและชื้นพัดจากมหาสมุทรอินเดียเข้าสู่ประเทศไทย ฝนจึงเริ่มตกชุกประมาณ กลางเดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่ม ประมาณ กลางเดือน ตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาว ที่สุดคือเดือนมกราคม

๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๓ (หน่วย : มิลลิเมตร)

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
๒๕๕๐	๑๖.๐	๐.๕	๔.๕	๕.๖	๑๕๑.๗	๙๖.๖	๑๕๘.๗	๓๐๑.๔	๑๓๘.๙	๖๖.๓	๕๙.๒	๐.๐	๙๙๙.๔
๒๕๕๑	๐.๐	๖๖.๕	๐.๐	๑๓๗.๑	๓๓๓.๘	๘๗.๙	๘๓.๘	๑๕๐.๐	๒๐๔.๔	๒๘๖.๙	๑๕.๗	๙.๗	๑,๓๗๕.๘
๒๕๕๒	๒๖.๑	๐.๐	๑๒๓.๒	๑๔๔.๕	๑๖๘.๘	๒๐๐.๖	๘๗.๖	๒๒๐.๙	๒๖๑.๒	๑๐๘.๙	๘.๔	๐.๐	๑,๓๕๐.๒
๒๕๕๓	๑๕.๕	๐.๐	๒๑.๖	๑๐๒.๙	๓๖๑.๐	๖๓.๐	๙๔.๙	๑๒๗.๑	๒๕๕.๓	๒๓๖.๓	๑๖.๕	๐.๐	๑,๒๕๓.๑
๒๕๕๔	๑๑.๔	๓.๗	๔๒.๐	๒๕.๓	๑๘๗.๙	๔๘.๒	๘๖.๒	๒๐๑.๕	๓๑๕.๐	๑๐๓.๒	๖๘.๓	๑.๓	๑,๐๙๔.๐
๒๕๕๕	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๒๒.๒	๓๘.๓	๒๐๕.๕	๒๗๓.๖	๑๖๔.๖	๒๓๐.๒	๑๕.๘	๐.๐	๐.๐	๙๕๐.๒
๒๕๕๖	๘.๕	๐.๐	๑๖.๘	๑๒๑.๒	๓๑๓.๑	๓๕๕.๒	๑๔๐.๕	๔๗.๒	๒๘๐.๕	๒๗.๒	๕.๙	๐.๐	๑,๓๑๖.๑
๒๕๕๗	๐.๐	๑.๔	๖.๙	๑๓๖.๕	๕๖.๕	๒๕๗.๑	๑๓๕.๗	๑๑๓.๕	๔๔๒.๕	๕๗.๑	๑๔.๙	๘.๑	๑,๒๓๐.๒
๒๕๕๘	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๑๒๗.๑	๔๙๖.๕	๑๖๓.๒	๙๓.๔	๒.๑	๓๒๖.๖	๑๖๑.๑	๒.๗	๐.๐	๑,๓๗๒.๗
๒๕๕๙	๑๗.๓	๓.๙	๑.๙	๑๐๖.๙	๒๘๖.๙	๑๘๑.๒	๑๑๗.๗	๓๓๘.๕	๒๙๑.๐	๙๖.๑	๑๔.๑	๐.๐	๑,๔๕๕.๕
๒๕๖๐	๑๓.๑	๓๒.๑	๖.๘	๙๖.๔	๑๓๘.๓	๑๕๓.๖	๑๓๙.๘	๑๓๗.๗	๓๗๐.๓	๔๔.๕	๓๙๐.๕	๒๘.๕	๑,๕๑๐.๐
๒๕๖๑	๐.๒	๐.๐	๑๖.๑	๔๐.๒	๑๕๙.๑	๒๑๔.๗	๒๑๒.๕	๘๖.๓	๑๙๒.๗	๒๕๓.๔	๐.๘	๐.๐	๑,๑๗๖.๐
๒๕๖๒	๑๘.๘	๐.๐	๐.๐	๔๓.๐	๘๔.๗	๑๑๗.๕	๙๙.๖	๒๐๖.๓	๒๒๒.๔	๑๖๐.๑	๐.๐	๓๔.๗	๑,๐๐๙.๙
๒๕๖๓	๐.๙	๐.๐	๑๑๘.๙	๒๓๓.๑	๒๑๕.๕	๑๘๗.๔	๑๖๔.๗	๓๕๘.๑	๓๗๒.๑	๑๘๗.๖	๐.๔	๐.๐	๑,๘๓๘.๗
สูงสุด	๒๖.๑	๖๖.๕	๑๒๓.๒	๑๔๔.๕	๔๙๖.๕	๓๕๕.๒	๒๗๓.๖	๓๕๘.๑	๔๔๒.๕	๒๘๖.๙	๓๙๐.๕	๓๔.๗	๑,๘๓๘.๗
ต่ำสุด	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๕.๖	๓๘.๓	๔๘.๒	๘๓.๘	๒.๑	๑๓๘.๙	๑๕.๘	๐.๐	๐.๐	๙๕๐.๒

๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์
อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนของจังหวัดสุโขทัย (หน่วย : องศาเซลเซียส)

ปี		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๒๕๖๐	สูงสุด	๓๒.๑	๓๑.๔	๓๕.๔	๓๗.๐	๓๓.๘	๓๔.๑	๓๓.๖	๓๒.๙	๓๓.๔	๓๒.๙	๓๑.๑	๒๙.๕
	ต่ำสุด	๑๘.๙	๒๐.๗	๒๒.๙	๒๕.๖	๒๕.๐	๒๕.๔	๒๔.๙	๒๔.๖	๒๔.๗	๒๔.๔	๒๑.๙	๑๗.๗
๒๕๖๑	สูงสุด	๓๐.๓	๓๔.๒	๓๕.๑	๓๗.๔	๓๕.๓	๓๓.๓	๓๒.๙	๓๓.๕	๓๓.๘	๓๓.๔	๓๒.๑	๓๑.๕
	ต่ำสุด	๑๖.๕	๒๑.๖	๒๒.๘	๒๕.๙	๒๕.๕	๒๕.๒	๒๕.๓	๒๕.๐	๒๔.๙	๒๕.๔	๒๑.๔	๑๙.๗
๒๕๖๒	สูงสุด	๓๑.๖	๓๔.๗	๓๖.๘	๔๐.๒	๓๘.๙	๓๖.๘	๓๔.๕	๓๒.๗	๓๓.๑	๓๑.๕	๓๑.๘	๓๐.๖
	ต่ำสุด	๒๑.๖	๒๑.๙	๒๓.๓	๒๖.๐	๒๖.๘	๒๖.๒	๒๕.๖	๒๕.๐	๒๕.๒	๒๔.๖	๒๒.๔	๒๐.๘
๒๕๖๓	สูงสุด	๒๙.๗	๓๒.๘	๓๑.๐	๓๔.๑	๓๓.๕	๓๕.๔	๓๓.๘	๓๒.๘	๓๓.๔	๓๑.๓	๓๑.๕	๓๐.๔
	ต่ำสุด	๑๘.๘	๒๐.๕	๒๒.๐	๒๔.๒	๒๕.๓	๒๕.๑	๒๕.๓	๒๕.๑	๒๕.๔	๒๔.๒	๒๒.๒	๒๐.๕

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๓)

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

๑.๔.๑ เส้นทางคมนาคม

ตำบลหาดเสี้ยวมีถนนหลวงสายหลัก สายที่ใช้ติดต่อระหว่างเทศบาลกับอำเภอ และจังหวัดต่างๆ ได้แก่ ถนนสายศรีสังขาลย์ - สวรรคโลก, ถนนสายศรีสังขาลย์ - แพร่, ถนนศรีสังขาลย์ - อุดรดิตถ์, ถนนศรีสังขาลย์ - สารจิตร สำหรับถนนสายในเขตเทศบาล ส่วนใหญ่เป็นถนน คสล. รองลงไปเป็นถนนลูกรัง และถนนลาดยาง การคมนาคมใช้ได้สะดวกทุกฤดูกาล

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่

๑. แม่น้ำยม ต้นกำเนิดในเขตภูเขา อำเภอปาง จังหวัดพะเยา ไหลผ่านตั้งแต่ตอนเหนือสุดของอำเภอที่ตำบลแม่สิน ไหลผ่านตำบลแม่สำ ตำบลป่าจ้าว ตำบลหาดเสี้ยว ตำบลหนองอ้อ และตำบลศรีสังขาลย์ รวมความยาวที่ไหลผ่านอำเภอประมาณ ๘๐ กิโลเมตร

๒. ห้วยแม่สูง อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๔ ต้นกำเนิดจากภูเขาตำบลแม่สำ ไหลผ่านหมู่บ้านในตำบลแม่สำ จนถึงตำบลหาดเสี้ยว

๓. หนองผักลุง อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๒ ตำบลหาดเสี้ยว

๔. หนองหิน อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๒ ตำบลหาดเสี้ยว

๕. หนองเอี่ยน อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลหาดเสี้ยว

แหล่งน้ำอุปโภค / บริโภค แหล่งน้ำเพื่อปศุสัตว์ และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

หมู่ที่	อ่างเก็บน้ำ (แหล่ง)	น้ำประปา (แหล่ง)	บ่อน้ำ/สระน้ำ/ ภาชนะเก็บกักน้ำอื่นๆ (บ่อ,สระ,แหล่ง)	บ่อบาดาล (บ่อ)	หนองบึง/แม่น้ำ/ลำคลอง/ ฝาย/แหล่งน้ำธรรมชาติอื่นๆ (แหล่ง)
๑	-	๑	๕	-	๔
๒	-	๑	๒๐	๒	๒
๓	-	๑	๒๐	-	๑
๔	-	๑	๑๓	-	๓
๕	-	๑	๘	-	๒
รวม	-	๕	๖๖	๒	๑๒

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ตำบลหาดเสี้ยว มีการบริการไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ ครบทุกหมู่บ้านตลอดจนการคมนาคมติดต่อไปมาหาสู่กันสะดวกสบายทุกหมู่บ้าน

โรงเรียน มีโรงเรียนจำนวน ๖ แห่ง

๑. โรงเรียนระดับอนุบาลปฐมวัยของเอกชนจำนวน ๒ แห่ง คือ
 - โรงเรียนอนุบาลชุมพร
 - โรงเรียนอนุบาลสมประสงค์
๒. โรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน ๓ แห่ง
 - โรงเรียนอนุบาลศรีสัชชาลัย
 - โรงเรียนหาดเสี้ยววิทยา
 - โรงเรียนบ้านใหม่
๓. โรงเรียนระดับมัธยม ๑ แห่ง คือ
 - โรงเรียนเมืองเสด็จ

วัด มีจำนวน ๕ วัด คือ

๑. วัดหาดเสี้ยว
๒. วัดหาดสูง
๓. วัดภูธาตุเจดีย์
๔. วัดบ้านใหม่
๕. วัดโบสถ์มณีราม

โรงพยาบาล มีโรงพยาบาล ๑ แห่ง คือ โรงพยาบาลศรีสัชชาลัย

สถานที่สำคัญอื่น ๆ

๑. ที่ว่าการอำเภอ
๒. สำนักงานเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว
๓. สถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีสัชชาลัย
๔. ศูนย์บริการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอศรีสัชชาลัย
๕. สถานีประมงน้ำจืด

สถานที่สำคัญอื่น ๆ

๖. สำนักงานองค์การโทรศัพท์
๗. สำนักงานไปรษณีย์
๘. ธนาคาร
 - ธนาคารกรุงเทพ
 - ธนาคารออมสิน
 - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

ภัยธรรมชาติ

ปัญหาภัยธรรมชาติของตำบลหาดเสี้ยว ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาน้ำท่วมขังเนื่องจากฝนตกติดต่อกันหลาย ๆ วัน ซึ่งก็เป็นส่วนน้อยเนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลหาดเสี้ยวค่อนข้างจะเป็นที่ราบสูงของ ๒ ฝั่งแม่น้ำยม สำหรับพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งเป็นบางปีในช่วงที่มีฝนทิ้งช่วง

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่

๑.ขนาดการถือครองที่ดิน

จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)
๐-๕	๑๖๕
๖-๑๐	๙๑
๑๑-๒๐	๑๐๐
๒๑-๓๐	๔๖
๓๑-๔๐	๑๙
๔๑-๕๐	๗
มากกว่า ๕๐	๑๗
รวม	๔๔๕

สิทธิในที่ดินทำกิน

การถือครองที่ดินของตำบลหาดเสี้ยว การออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรมีรายละเอียด ดังนี้

๑. โฉนดที่ดิน	จำนวน	๒,๗๙๓	แปลง
๒. หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ก)	จำนวน	๑,๔๓๑	แปลง
๓. หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง	จำนวน	๘	แปลง

จำนวนแรงงาน

๑) แรงงานภาคเกษตร มีการจ้างแรงงานเพื่อช่วยในการทำการเกษตร ส่วนใหญ่จะจ้างแรงงานจากภายในหมู่บ้านและตำบล ในเดือนเมษายน-พฤศจิกายน นอกจากนี้จะมีประเพณีการลงแขกในการทำนา

๒) การอพยพแรงงานไปทำงานต่างจังหวัด แรงงานจะอพยพไปทำงานต่างจังหวัดในช่วงหลังฤดูการทำนา จะมีแรงงานอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ทั้งนี้แรงงานจะกลับสู่ท้องถิ่นเมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยว และเมื่อเสร็จฤดูกาลจะกลับไปทำงานต่างจังหวัดอีกครั้ง

รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

หมู่ที่	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
๑	๕๓,๘๐๙.๙๓
๒	๙๑,๘๒๙.๘๔
๓	๕๙,๗๐๗.๘๕
๔	๖๑,๕๓๖.๓๔
๕	๕๗,๗๖๔.๒๑
เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปีของคน ในพื้นที่	๖๖,๖๓๖.๑๐

เป้าหมายของการทำฟาร์ม

- เพื่อบริโภคในครัวเรือน ร้อยละ ๓๐ ของการผลิตทั้งหมด (รวมไปถึงการเก็บเมล็ดพันธุ์เพื่อเพาะปลูกในฤดูกาลถัดไป)
- เพื่อจำหน่าย ร้อยละ ๗๐ ของการผลิตทั้งหมด

สัตว์ใช้งาน เครื่องจักรการเกษตรและปัจจัยการผลิต

เกษตรกรตำบลหาดเสี้ยว ได้หันมาใช้เครื่องจักรการเกษตรแทนการใช้แรงงานสัตว์ สามารถแบ่งเครื่องจักรการเกษตรออกได้ ดังนี้

๑. รถไถล้อยาง	จำนวน	๘	คัน
๒. รถเกี่ยวนวดข้าว	จำนวน	๑	คัน
๓. เครื่องนวดข้าว/ธัญพืช	จำนวน	๔	เครื่อง

ส่วนปัจจัยการผลิตนั้น เกษตรกรตำบลหาดเสี้ยวจะใช้ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีทางการเกษตร จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

๑. หน่วยงานของทางราชการ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ ศูนย์ขยายพันธุ์พืช สถานีพัฒนาที่ดิน เป็นต้น โดยจะอยู่ในรูปของโครงการต่างๆ หรือการจำหน่าย

๒. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) หรือสหกรณ์การเกษตร โดยผ่านสมาชิกในลักษณะการกู้ยืม

๓. กลุ่มกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ตำบล เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ โดยเกษตรกรจะรวม

กลุ่มกันจัดตั้งขึ้นมา

๔. เอกชน โดยเกษตรกรจะซื้อจากตัวแทนจำหน่ายในระดับอำเภอหรือตำบล

พื้นที่ตามเขตความเหมาะสม

- สภาพพื้นที่ราบลุ่มมีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบ ดินมีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างไม่ดี ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังที่ผิวดินเป็นระยะเวลา ๔-๕ เดือน เนื้อดินเป็นดินเหนียวเก็บกักน้ำได้ดี จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการทำนามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น

๒.๑.๓ เทคโนโลยีการผลิต

การผลิตพืช

ข้าว การกระจายข้าวเปลือกพบว่าผลผลิตเริ่มออกสู่ตลาดประมาณเดือนธันวาคม การจำหน่ายพ่อค้าท้องถิ่นจะรับซื้อข้าวเปลือกหรือนำไปขายเองที่โรงสี พบว่าในชุมชนมีโรงสีขนาดเล็กสีข้าวเพื่อบริโภค โดยเจ้าของโรงสีได้แก่กลบ รำ ปลายข้าว

พืชไร่ ปัจจุบันปลูกถั่วเหลือง ถั่วเขียว อ้อย เป็นต้น

ไม้ผล เกษตรกรในตำบลหาดเสี้ยวบางส่วนเริ่มเรียนรู้ในการผลิตมะม่วงนอกฤดูเพื่อการค้า

การผลิตสัตว์

โค เกษตรกรเลี้ยงไว้จำหน่ายเป็นรายได้ เพราะเกษตรกรในท้องถิ่นนิยมบริโภคเนื้อโค ในปัจจุบันมีการเลี้ยงเพิ่มขึ้น

สุกร มีการเลี้ยงในครัวเรือนที่มีโรงสีเป็นส่วนมาก

การผลิตประมง

การเลี้ยงปลาของเกษตรกรนิยมเลี้ยงในบ่อดิน เพื่อบริโภคในครัวเรือนและเหลือจำหน่ายให้เพื่อนบ้าน ปลาที่นิยมเลี้ยงจะเป็นปลากินพืช เช่น ปลานิล ปลาทะเพียน ปลาไน ปลายี่สก ปลาจิ้น และปลาทับทิม การจับปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อบริโภคในครัวเรือน

ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิตผลตอบแทนที่ได้

๑. การปลูกข้าว

ปัจจัย- พันธุ์ข้าวพันธุ์ส่งเสริม ได้แก่ พิชณโลก ๒ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ชัยนาท ๑ ปทุมธานี ๑ สุพรรณบุรี และพันธุ์ข้าวพื้นเมือง เช่น พวงทอง

- **การใช้ปุ๋ย** ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖ - ๒๐ - ๐, ๔๖ - ๐ - ๐ ในอัตรา ๕ - ๑๐ กก./ไร่

- **การใช้สารเคมี** เกษตรกรจะเลือกใช้สารเคมีต่อเมื่อเกิดศัตรูพืชระบาดอย่างรุนแรง แต่ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะไม่ค่อยใช้สารเคมี

- **ที่ดิน** มีการใช้ที่ดินในการทำนาคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทั้งหมด

เงื่อนไขในการผลิต

พบว่าการผลิตข้าวตำบลหาดเสี้ยว เป็นอาชีพที่เกษตรกรเคยปฏิบัติมาตั้งแต่เดิม ซึ่งเป็น
ภูมิปัญญาในการผลิตที่บรรพบุรุษสั่งสอนมานาน

ผลตอบแทนที่ได้

ผลผลิตเฉลี่ย ๖๕๐ - ๗๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๒. การปลูกถั่วเขียวผิวมันและผิวดำ

- ปัจจัย - พันธุ์ อุ้มทอง ๑,๒ กำแพงแสน ๑,๒
- การใช้ปุ๋ย ปุ๋ยสูตร ๑๕ - ๑๕ - ๑๕
 - การใช้สารเคมี มีการใช้สารเคมีน้อย

เงื่อนไขในการผลิต

พบว่าปลูกง่ายเหมาะสมกับสภาพดินและผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดผลตอบแทนที่ได้
ถั่วเขียวผิวมันและผิวดำ จะมีราคาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๒ บาท/กิโลกรัม ขายตามตลาดท้องถิ่น

๓. การปลูกถั่วเหลือง

- ปัจจัย - พันธุ์ สจ.๔ เชียงใหม่ ๖๐
- การใช้ปุ๋ย ปุ๋ยสูตร ๑๕ - ๑๕ - ๑๕
 - การใช้สารเคมี มีการใช้สารเคมีน้อย

เงื่อนไขในการผลิต

พบว่าปลูกง่ายเหมาะสมกับสภาพดินและผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด

ผลตอบแทนที่ได้

ถั่วเหลือง จะมีราคาตั้งแต่ ๑๔ - ๑๖ บาท/กิโลกรัม ขายตามตลาดท้องถิ่น

๔. การปลูกอ้อยโรงงาน

- พันธุ์ ขอนแก่น ๓ LK-๙๒๑๑
- การใช้ปุ๋ย ปุ๋ยรองพื้นสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ปุ๋ยแต่งหน้าสูตร ๔๖-๐-๐
อัตรา ๒๕ กิโลกรัม/ไร่

เงื่อนไขการผลิต

ผลผลิตเป็นที่ต้องการ มีแหล่งรับซื้อใกล้กับตำบล

๕. การปลูกมะม่วงพันธุ์ดี

- ปัจจัย - พันธุ์ เขียวเสวย น้ำดอกไม้ แก้ว หนองแซง หนังกกลางวัน ฟาลัน โขคอนันต์
- การใช้ปุ๋ย ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕ - ๑๕ - ๑๕, ๑๓ - ๑๓ - ๑๒ และการให้ปุ๋ยทางใบหลายชนิด
 - การใช้สารเคมี มีการใช้สารเคมีในที่มีศัตรูพืชระบาดทำลาย

เงื่อนไขในการผลิต

พบว่าปลูกง่ายเหมาะสมกับสภาพดินและผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด

ผลตอบแทนที่ได้

มะม่วงจะมีราคาตั้งแต่ ๕ บาท/กิโลกรัม แล้วแต่ฤดูกาล

ปริมาณการผลิตและต้นทุนการผลิต

ข้าวนาปี

รายการ	ต้นทุนการผลิตนาหว่านน้ำตม (บาท)
๑. ค่าวัสดุ	
- ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๐๐
- ปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖ - ๐ - ๐	๑,๑๕๐
- ค่าฮอร์โมน อาหารเสริม	๑๔๐
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (ยาคุม, ฆ่าหญ้า)	๑๖๐
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (กำจัดแมลง, หอยเชอรี่)	๔๕
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๔๐๐
๒. ค่าแรงงาน ค่าจ้าง	
- ค่าเตรียมดิน	๔๕๐
- ค่าหว่านเมล็ดพันธุ์	๒๕
- ค่าหว่านปุ๋ยเคมี	๒๕
- ค่าจ้างพ่นสารเคมี	๒๕
- ค่าจ้างรถเกี่ยวนา	๔๐๐
- ค่าขนส่งผลผลิต	๑๕๐
๓. อื่น ๆ	
- ค่าดอกเบี้ยเงินกู้	๓๐
- ค่าเช่าที่ดิน	๓๐๐
รวมต้นทุน (บาท)	๓,๗๐๐
ผลผลิตเฉลี่ย / ไร่ (กิโลกรัม)	๘๐๐
ราคาที่ขาย / กิโลกรัม	๘.๕๐
เป็นเงิน	๖,๗๒๐
กำไร	๓,๐๒๐

ข้าวนาปรัง

รายการ	ต้นทุนการผลิตนาหวาน้ำตาม (บาท)
๑. ค่าวัสดุ	
- ค่าเมล็ดพันธุ์	๗๐๐
- ปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖ - ๐ - ๐	๘๕๐
- ค่าฮอร์โมน อาหารเสริม	๑๖๐
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (ยาคุม, ฆ่าหญ้า)	๑๙๐
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (กำจัดแมลง, หอยเชอรี่)	๖๐
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๑,๒๐๐
๒. ค่าแรงงาน ค่าจ้าง	
- ค่าเตรียมดิน	๔๕๐
- ค่าหว่านเมล็ดพันธุ์	๒๕
- ค่าหว่านปุ๋ยเคมี	๒๕
- ค่าจ้างพ่นสารเคมี	๒๕
- ค่าจ้างรถเกี่ยวนา	๔๐๐
- ค่าขนส่งผลผลิต	๑๕๐
๓. อื่น ๆ	
- ค่าดอกเบี้ยเงินกู้	๓๐
- ค่าเช่าที่ดิน	-
รวมต้นทุน (บาท)	๔,๒๖๔
ผลผลิตเฉลี่ย / ไร่ (กิโลกรัม)	๘๐๐
ราคาขาย / กิโลกรัม	๘.๕๐
เป็นเงิน	๖,๘๐๐
กำไร	๒,๕๓๕

๒.๑.๕ สถานการณ์ตลาด/วิธีการตลาด

เกษตรกรส่วนใหญ่จะนำข้าวเปลือกไปขายเอง ที่ตลาดกลางในบริเวณตำบลใกล้เคียง โดยจ้างรถบรรทุกภายในหมู่บ้าน ตำบล ส่วนน้อยจำหน่ายในพื้นที่ให้กับพ่อค้าคนกลาง

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์

๒.๒ สภาพปัญหา ปัญหาด้านกายภาพ

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
๑. ขาดแหล่งน้ำการเกษตร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝน ๒. เกษตรกรได้ผลผลิตตอบแทนต่อไร่ในอัตราที่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต ๓. การใช้ที่ดินการเกษตรไม่สัมพันธ์กับฤดูกาลเพาะปลูกของพืชแต่ละชนิด ๔. เกษตรกรมีรายได้ต่ำ
๒. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์	๑. เกษตรกรได้ผลผลิตต่อไร่ น้อย ๒. เกษตรกรใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดวัชพืชมากเกินไปจนความจำเป็นและซ้ำซาก ๓. เกษตรกรขาดการวางแผนการใช้ที่ดิน ๔. เกษตรกรขาดความรู้ในการผลิตปุ๋ยจากเศษวัชพืชหรือวัสดุเหลือใช้
๓. ป่าไม้ถูกทำลาย	๑. เกษตรกรประสบภาวะฝนตกไม่ถูกต้องตามฤดูกาล ทำให้การประกอบอาชีพการเกษตรมีปัญหา ๒. ประชาชนขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่า ๓. ขาดแหล่งทรัพยากรป่าไม้ใช้สอยของหมู่บ้านและตำบล

ปัญหาด้านชีวภาพ

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
๑. ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	๑. เกษตรกรใช้พันธุ์ข้าวติดต่อกันเป็นระยะเวลาที่ยาวนานจนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตตกต่ำและขาดคุณภาพไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ ๒. เมล็ดพันธุ์ข้าวมีราคาสูงแต่ราคาผลผลิตตกต่ำอยู่ตลอดเวลา
๒. ระบบการผลิต(การปลูกพืชตามฤดูกาล)	๑. เกษตรกรไม่สามารถที่จะปลูกพืชได้ตามระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละฤดูกาลเนื่องจากต้องอาศัยน้ำฝน ขาดแหล่งน้ำหรือระบบชลประทานที่ดี ๒. ปัจจัยการผลิต เช่น สารเคมี , ปุ๋ยเคมีและเมล็ดพันธุ์ ฯลฯ มีราคาแพง
๓. เทคโนโลยีการผลิต	๑. เกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการผลิตปุ๋ยชีวภาพและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชสมุนไพรในท้องถิ่น

ปัญหาด้านสังคม

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
๑. การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริมของเกษตรกร และกลุ่มตามธรรมชาติ	๑. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริม แต่ประสบปัญหาเรื่องของการตลาดที่จะมารับซื้อ ผลิตภัณฑ์จากเกษตรกร เช่น ผ้าทอพื้นเมือง เป็นต้น ๒. เกษตรกรขาดความรู้ในการปรับปรุง คุณภาพสินค้าของเกษตรกร ๓. เกษตรกรขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ๔. ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร มีราคาตกต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง

ปัญหาเศรษฐกิจ

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
๑. รายได้รายจ่ายของครัวเรือน	๑. เกษตรกรทำการเกษตร มีรายได้ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต จึงทำให้เกษตรกร เกิดภาวะขาดทุนและมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ๒. เกษตรกรขาดการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในครัวเรือน
๒. การอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน / การเกิดภาวะการว่างงาน	๑. เกษตรกรมีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานในช่วงฤดูหลังการเก็บเกี่ยว ผลผลิตข้าวเสร็จสิ้น ๒. เกษตรกรไม่มีอาชีพเสริม ๓. เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีแต่ไม่เพียงพอ ๔. ขาดแหล่งน้ำในการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง
๓. แหล่งสินเชื่อของเกษตรกร	๑. เกษตรกรขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินของตนเอง ๒. เกษตรกรไม่สามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินของรัฐได้

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

๑. การขาดแหล่งน้ำและระบบชลประทานเพื่อการเกษตร
๒. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ผลผลิตราคาตกต่ำ
๓. ขาดแหล่งเมล็ดพันธุ์ พันธุ์ดีในท้องถิ่น
๔. สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์
๕. รายจ่ายสูงกว่ารายได้ในครัวเรือน
๖. แหล่งสินเชื่อของเกษตรกร
๗. ขาดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
๘. การขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกร
๙. เกษตรกรไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่เพียงพอกับความต้องการ
๑๐. เกษตรกรไม่สามารถใช้พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้งได้ จึงเกิดภาวะการว่างงานของชุมชน
๑๑. ผลผลิตตกต่ำแต่ต้นทุนการผลิตสูง
๑๒. โรคระบาดของสัตว์ปีก
๑๓. การจัดตั้งตลาดกลางในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรในราคาที่เป็นธรรม
การรวมกลุ่มของชุมชนที่เข้มแข็ง

๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

๑. จุดแข็ง (Strengths = S)

- S๑ ความสามารถในการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- S๒ มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ดี
- S๓ มีพื้นที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว
- S๔ มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก

๒. จุดอ่อน (Weaknesses = W)

- W๑ เกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านไม่เพียงพอ
- W๒ ประชาชนไม่มีการรวมกลุ่มในดำเนินกิจกรรมต่างๆ
- W๓ แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง
- W๔ เกษตรกรยังมีค่านิยมในการใช้ปุ๋ยเคมีเพราะเชื่อว่าจะได้ผลผลิตที่ดีกว่า จึงไม่นิยมใช้ปุ๋ยอินทรีย์
ซึ่งจะทำให้ช่วยลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงดินลดปัญหาดินเสื่อมโทรม
- W๕ เกษตรกรไม่มีแหล่งรองรับน้ำในช่วงฤดูฝนทำให้ช่วงฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร
- W๖ ปัญหายาเสพติดระบาดในกลุ่มเยาวชนและนักเรียน

๓. โอกาส (Opportunities = O)

- O๑ มีการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- O๒ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
- O๓ คนในชุมชนมีความสามารถหลากหลาย
- O๔ มีการพัฒนาส่งเสริมด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

๔. อุปสรรค (Threats = T)

T๑ สภาพพื้นที่บางส่วนมีลักษณะเป็นพื้นที่รองรับน้ำจากท้องถิ่นอื่นตามธรรมชาติ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยหากปริมาณน้ำฝนมากผิดปกติหรือไม่มีการจัดการน้ำที่ดี

T๒ ผลกระทบที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย

T๓ ราคาพืชผลทางเกษตรตกต่ำ

T๔ ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการประกอบการ

T๕ ห้วย หนอง คลอง บึง ตื้นเขินขาดการดูแลและบำรุงรักษา

กลยุทธ์จุดแข็ง – โอกาส (SO)

- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ (S๑, O๒)

กลยุทธ์จุดอ่อน – โอกาส (WO)

- เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อขอรับการอบรมความรู้เฉพาะด้านต่างๆเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ (W๑, O๒)

- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดปัญหาขยะเปียกจากครัวเรือน ส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ (W๔, O๒)

กลยุทธ์จุดแข็ง – อุปสรรค (ST)

- รวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง (S๑, S๔, T๓)

- เกษตรกรต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์และลดต้นทุนการผลิตได้ (S๓, T๓)

กลยุทธ์จุดอ่อน – อุปสรรค (WT)

- เกษตรกรลดการปลูกพืชในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ (W๕, T๒)

- ขุดลอกห้วย หนอง คลอง บึง ที่ตื้นเขิน (W๓, T๕)

ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>S๑ ความสามารถในการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>S๒ มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ดี</p> <p>S๓ มีพื้นที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว</p> <p>S๔ มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก</p>	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>W๑ เกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านไม่เพียงพอ</p> <p>W๒ ประชาชนไม่มีการรวมกลุ่มในดำเนินกิจกรรมต่างๆ</p> <p>W๓ แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง</p> <p>W๔ เกษตรกรยังมีค่านิยมในการใช้ปุ๋ยเคมีเพราะเชื่อว่าจะได้ผลผลิตที่ดีกว่า จึงไม่นิยมใช้ปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งจะช่วยให้ช่วยลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงดินลดปัญหาดินเสื่อมโทรม</p> <p>W๕ เกษตรกรไม่มีแหล่งรองรับน้ำในช่วงฤดูฝนทำให้ช่วงฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร</p> <p>W๖ ปัญหาสภาพดินทรายในกลุ่มเยาวชนและนักเรียน</p>
<p>โอกาส (O)</p> <p>O๑ มีการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>O๒ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน</p> <p>O๓ คนในชุมชนมีความสามารถหลากหลาย</p> <p>O๔ มีการพัฒนาส่งเสริมด้านสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกหมู่บ้าน</p>	<p>SO</p> <p>-เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ (S๑, O๒,)</p>	<p>WO</p> <p>- เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อขอรับการอบรมความรู้เฉพาะด้านต่างๆเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การใช้สารชีวภัณฑ์ (W๑, O๒)</p> <p>- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดปัญหาขยะเปียกจากครัวเรือน ส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ (W๔, O๒)</p>

<p>อุปสรรค (T)</p> <p>T๑ สภาพพื้นที่บางส่วนมีลักษณะเป็นพื้นที่รองรับน้ำจากท้องถิ่นอื่นตามธรรมชาติ มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยหากปริมาณน้ำฝนมากผิดปกติหรือไม่มีการจัดการน้ำที่ดี</p> <p>T๒ ผลกระทบที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย</p> <p>T๓ ราคาพืชผลทางเกษตรตกต่ำ</p> <p>T๔ ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการประกอบกร</p> <p>T๕ ห้วย หนอง คลอง บึง ตื้นเขินขาดการดูแลและบำรุงรักษา</p>	<p>ST</p> <ul style="list-style-type: none"> - รวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง (S๑, S๔, T๓) - เกษตรกรต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์และลดต้นทุนการผลิตได้ (S๓, T๓) 	<p>WT</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรลดการปลูกพืชในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ (W๕, T๒) - ขุดลอกห้วย หนอง คลอง บึง ที่ตื้นเขิน (W๓, T๕)
---	---	---

